

KREŠTĀN

POLITICKE A SPOLOČENSKÉ KATOLICKE NOVINY

· VYCHADZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena:		Majitelia a vydavatelia:	Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti
Na celý rok	2 zl. — kr.	MIKULÁŠ LEPSÉNYI a GERHARD NÉMETH.	VIII. ker., Práter-úlica 44.
Na pol roka	1 „ — „		sem sa majú posielat predplatky, jako i do-
Na štvrt roka	— „ 60 „		pisy do novin, ohlášky a náhodné reklamacie.
Jednotlivé číslo 4 kr.			Cena jedneho 5 stĺpcového malého riadku je 10 kr. Rukopisy sa naspák nedávajú.

Nazpät k Bohu.

„Nazpät vrátiť sa musíme k Bohu!“

Prieto významné slová povedal Klaudius Vaszary, knieža-primáš uhorský a arcibiskup ostrihomský, 18-ho marca na shromaždení spolku sv. Štefana.

Prvý kňaz Uhorska pri tejto príležitosti zase poukázal na ten nebezpečný smer, v ktorom terajšie štáty, a medzi nimi i Uhorsko, kráčajú. Základom zkazenosti štátov je to namáhanie, že štáty všetko chcú soštatniť a odtrhnúť od Boha. Kardinál-primáš Uhorska v reči svojej poukázal na zkazonosnosť toho svobodomyseľného ducha, ktorý chce mať od Boha a od náboženstva odlúčené zákony, od Cirkve neodvislé ustanovizne, neodvislé vedy, neodvislé školy a neodvislé mravy.

Naši liberálni otcovia vlasti a ich noviny vždy len to omáľajú, že politika a voľby nič nemajú do činenia s náboženstvom. V politike, pri voľbe niet, vraj, katolíka, evanjelíka, žida atď. Kardinál-primáš Uhorska, prvý náš hlavný kňaz ale hovorí, že opravdivú „svobodu, rovnosť a bratstvo“ utvoriť a pestovať nemožno bez zákonov Božích. „Štát a spoločenstvo neodvislým chceť učiť od Boha: to je také namáhanie, ktoré úplne poprevracia poriadok a ustrojnosť štátu“. Takto riekol kardinál-primáš.

Naši liberáli ale, a liberáli celého sveta osvobodíť, vraj, a neodvislým chceť učiť štát od Boha, od Cirkve a, vraj, od kňazskej moci. „Svobodná cirkev vo svobodnom štáte“ — toto je zvučné heslo, pod ktorým skrýva sa umysel terajšieho „pokroku a osvety.“ Tento

úmysel ukrýva sa do rúška svobody, avšak nič inšie nechce, ako Cirkev soštatniť a kňazov na štátnej oprate držať. Toto bol cieľ už pred sto rokmi svobodárov francúzskych, a to je cieľ i svobodárov uhorských. Preto chce štát všetko soštatniť, aby nielen úradníkov, lež i učiteľov, i kňazov na štátnom provaze viesť mohol zvláštne pri voľbách. Len to je chyba, že pod štátom rozumieť chceť len tú stranu, ktorá má moc a vládu v rukách. Takto potom soštatnenie slúžiť má nie ku prospechu občanov bez rozdielu národnosti, lež len ku prospechu panujúcej národnosti a strany.

Preto hovoril kardinál-primáš, že „nebezpečný je ten smer“, ktorý na boku nechať chce Boha a náboženstvo a na miesto Boha len štát má pred očami. Štát neutrálnym (lahostajným) musí byť, vraj, oproti rozličným náboženstvám, a predsa pod jednu čapicu chce nahnať všetky náboženstvá. Náboženskú rovnoprávnosť a svobodu hľáše, a predsa núti rozličné náboženstvá, aby v mnohých náboženských veciach len dľa jedneho rovnakého zákona sa riadily. „Náhľady nášho veku otrávil mravy a politické náruživosti. Nepoznáme už maďarský spoločný život. Rúcanie, pustošenie, úpadok všade . . . Máme železnice, parné lode, elektrické svetlo, burzu, banky, mašiny (stroje), vraždenné zbroje . . . Nuž čo nám chýba? Chýba nám: duševný, nábožno-mravný život . . . Jaký tu liek? Nazpät vrátiť sa musíme k Bohu!“ Tento liek odporúčať náš prvý kňaz, kar.-pimáš. x.

S úprimnou dôverou prosíme priateľov našich zásad, aby naše noviny s apoštolskou horlivosťou rozširovali, ponevác semeno našich vznešených úmyslov len tak budeme môcť rozsiať široko a sebe budúcnosť zabezpečiť.

 Krestania! kupujte len u krestanov!

POLITICKÉ CHÝRY.

Ministerpredseda behá do Viedne. Z Viedne zlé chýry prichodia našim liberálom. Vo Viedni bočia vraj od nášho ministerpredsedu Bánffyho, odkedy na avo vyšla historia toho listu, pisaného na ľudovú kancelariu. Predseda ľudovej kancelarie, vyslanec Ján Molnár, zažaloval ministerpredsedu pre urazenie listovej tajnosti. Súd odmrštil žalobu a Molnár apeloval až na kúriu. Otázka je, či i tu odmrštená bude obžaloba. Avšak Bánffy mu veľmi vraj uškodila táto historia cudzieho listu. A ešte viac uškodilo mu vraj odkladanie vyrovnania s Rakúskom. Rakúsky ministerpredseda, Badeni, rad by čím skôr predložil návrhy vyrovnania novému rakúskemu snežu. Ale náš Bánffy odkladá s týmito otázkami vyto nan a kvóty, lebo náš ministerpredseda dobre vie vraj, že akonáhle prevede e bude vyrovanie s Rakúskom, ihned *rozlúčiť sa musí* s ministerským stolcom. Preto behá teraz náš ministerpredseda do Viedne.

Otázka vyrovnania a kvóty (spoločných výdavkov) mnoho starosti zapričinuje nie en vláde, lež i celj liberálnej strane. Veď pri voľbách neopovážili sa ani spomenúť, že pre Rakúsko *väčšiu kvótu*, väčšiu peňažnú pomoc chcú odhlasovať. Teraz ale chýry idu, že vlada ešte pred volami sľubila väčšiu kvótu, čo zase nové milliony výdavkov znamená pre nas. Mnohé stolice protestujú proti väčšej kvóte. V Budapešti po uliciach vykrikovali juristi a veľké obecensť o proti zvýšeniu kvóty. Čo si robia z toho naši liberáli? Návrh ľudového Rakovszkyho *na zníženie pozemkovej dane* neprijali; ale keď Bánffy žiadať bude *povýšenie kvóty*, teda *povýšenie výdavkov spoločných*, to už ochlasujú. Odhlasujú i čerta s rohami, keď to minister žiada.

Teraz ponáhľajú sa previesť *revisiu* zákonov „nezmiestnosti“ a zákon „svobodnej tlače“. Je to krásne, keď „svobodomiselní“ páni obstrihať chcú krídla svobodnej tlače preto, keď novinky odhalujú ich figie. Sú to krásni priatelia ľudu, keď návrh ľudovej strany, zníženie pozemkovej dane neprijmu, lež za povýšenie kvóty bojujú; *revisiu* cirkevno-politických zákonov za buričstvo vyhlásia, a sami pre seba *revisiu* žiadajú zákona z r. 1875. I., aby pri bankách masťné a ľahké služby konať a spolu i vy-siancami byť mohli.

Na Východe hrmí. Na ostrove Kréte ďalej prelieva sa krv jak kresťanov Grékov, tak i pohanov Turkov. Europejské mocnosti poslaly ku Kréte vyše 100 parolodí vojenských, aby blokovaly (obklúčily) celý ostrov a aby tak zbúru ostrova prekazily. Mimo lodstva poslaly veľmocnosti i pechotu na ostrov, aby prekazily boje medzi Grékmi a Turkami. Každá dŕžava poslala 600 peších vojakov pomimo lodstva. I Rakúsko-Uhorsko poslalo druhý batalion pešieho pluku č. 87. na Krétu. Tri stotiny ostanú v Sude a jedna stotina v Kanee. Batallion tento počítuje 22 oficírov a 656 chlapov. Teda už nielen naše vojenské lode, lež i pešie vojsko učasť berie v otázke kréťanskej. Gréci bojujú vzdor tomu ďalej. Pri pevnosti Malaxa Gréci napadli Turkov vzdor napomínaniu europejských admirálov. Keď Gréci premohli Turkov, vtedy zamiešaly sa i cudzie lode a kanónami prekazily ďalší boj.

Gréci museli sa utiahnuť. Gréckych povstalcov je vraj na 40 tisíc na ostrove Kréty. Proti tomuto počtu málo je to pešie vojsko, ktoré veľmocnosti poslaly na ostrov. Europa bojí sa, že na suchu, na hranici turecko-gréckej vojna vypukne, ponevác i Turecko i Grécko mnoho vojska postavilo na hraniciach v Thesalii. Boj na Kréte týka sa už i nášho vrecka, ponevác tie naše lode a to pešie vojsko, naše na Kréte pekných pár groší bude stáť. Rakúsko-uhorská lod „Sebeniko“ kanónmi prevítala jednu grécku lod, ktorá zbroj a potravu niesla pre gréckych povstalcov. Tak tiež naša lod (torpedo) menom „Elster“ kanónmi odpovedala, keď strelbou napadnutá bola s ostrova. Naše lode teda už boľy „v ohni“. Dosť ľahko že „v ohni“ budú i tí naši Štajerčania, ktorí z Terstu v 2. batalione pluku 87-ho pobrali sa na Krétu.

Kto kráča nazpät? Až dosavád nadávajú nám páni liberáli, že ľudová strana kráča nazpät, ponevác je ona, vraj, nepriateľom pokroku a svobody. Nuž teraz dokázalo sa, že vec má sa práve naopak. Liberáli kráčajú *nazpät*, lebo teraz taký návrh zákona chystajú, ktorý namerený je *proti svobode tlače*. Liberálom veľmi je to proti srsti, keď tlač a noviny odhalujú ich krásne kúsky. Darmo žalujú kresťanskú tlač u porotných súdoch. Preto teraz svobodu tlače idú obmedziť a niektoré pády pred okresné súdy chcú poslať, ba právo chcú dať vláde, aby porotné súdy vyzdvihla. Medzi novinkármí veľká rozhorčenosť vypukla pre zamýšľané urazenie tlačovej svobody.

Neškodí to náboženstvu. Takto hovoril p. minister náboženstva o tom novom poriadku. Nuž poukázali sme už viackrát na tie smutné pády, z ktorých dokazuje sa, že na Dolniakoch protestanti húfom vystupujú z cirkve a chcú žiť bez náboženstva. Teraz zase máme jedného svedka, a to liberála, ktorý pánu ministrovi dokazuje, že veru ten nový poriadok je veľmi nebezpečným a cestu rovná socialismu.

Naším svedkom teraz je Julius Szathmáry, kráľ. radca a *podžupan* aradskej stolice. Tento pán *podžupan* písal na ministra náboženstva a ponosoval sa, že v jeho stolici veľmi mnoho kalvínov vystupuje z cirkve a stávajú sa potom nazarénmi, čo za následok má, že zviest sa dajú od socialistov neznajúcich ani Boha, ani vlasti. Dobre zapamätajte si Slováci, že sám *podžupan* aradskej stolice písal ministrovi, ponosujúc sa na ten nový poriadok, menovite na zákon bezkonfessionálnosti (beznáboženstva) a hovoril, že zákon tento „v rukách menej vzdelaného ľudu je *nebezpečnou zbraňou*, s ktorou svoju mravnú zkažu a tak i nákažu spoločnosti napomáha.“ Takto, hľa, píše ten pán *podžupan* a žiada pomoc od ministra, lebo vraj tieto vystupovania z cirkve zákonom nemôže prekaziť. Zvedaví sme, či opravdoví naši kresťania i tohoto pána *podžupana* vyhlásia za buriča a za zlého vlastenca!

Rozhorčení úradníci. Noviny „Hazánk“ písaly, že v ministerstve pravosúdia panuje protekcia (orodovanie) pri vymenovaní sudcov a verejných notárov. Odmeňujú sa teraz kortešské služby a zásluhy. Celý rad starších, zaslúžilých sudcov preskakujú, ani súbeh nevypisujú, lež jednoducho dajú vymenovať toho, kto získal si zásluhy o stranu, alebo má zvláštne rodinné styky. Tak vymenovali za okresného sudcu ešte veľmi mladého Eugéna Szabó, ktorý nemá ešte ani päť rokov služby a tak preskočili 382 podsudcov, z ktorých daktorí slúžia už 10, až do 15

rokov. Ale tento mladý pán Eugén Szabó je vnuk predsedu kúrie Mikuláša Szabó. Sudcovské kruhy nie sú spokojné s touto liberálnou spravodlivosťou.

Vláda v úzkostach. Vo vládnej liberálnej strane od jedného času veľká pobúrenosť panuje. Mnohí mameluci boja sa o svoje masné úrady pri bankách a pri rozličných peňažných spoločnostiach. Zákon z r. 1875. I. zakazuje vyslancom slúžiť a plat brať pri takých spoločnostiach, ktoré v obchodnej smluve stoja s vládou. Tento zákon menuje sa zákonom *inkompatibility*, to jest, *nezmiestnosti*, pretože zákon ten nedovoľuje vyslancom slúžiť odrazu i v snemovni, i v takých spoločnostiach, ktoré od vlády a spolu i od snemu závisia.

Veď v skutku nemôže to mať miesta, aby vyslanec odrazu dvom protivným pánom slúžil. Ktorýže vyslanec hlasovať bude v sneme *proti bankárom*, jestli *masný plat berie od bankárov*? Alebo, jakože bude hlasovať proti tej spoločnosti, od ktorej pobočné masné dôchodky požíva? Zákon „nezmiestnosti“ z r. 1875. zabezpečíť chcel teda neodvislosť presvedčenia vyslancov. Lenže páni liberáli boja sa tejto neodvislosti a zákon „nezmiestnosti“ nenie im po chuti. V liberálnej strane je vraj na 90 takých vyslancov, ktorí asi pri 200 spoločnostiach plat fahajú za ľahkú direktorskú službu.

Dľa zákona „nezmiestnosti“ mali by zaďakovať za ablegátsky mandát mnohí liberálni vyslanci. Takto zaďakoval za mandát teraz gróf Gejza Andrassy, vyslanec rožnavského okresu. Tento pán príklad dal liberálom, aby dľa zákona zriekli sa buďto *mandátu*, alebo *masnej služby* pri bankách a peňažných spoločnostiach.

Avšak príklad svedomitosti grófa Andrassyho veľmi naplašil stádo liberálov. Preto teraz vláda pomáhať chce svojim verným a *premeniť* zamýšľa zákon „nezmiestnosti“, aby pobočné masné služby pri bankách oratovala pre svojich ľudí.

Vyslanec Eötvös (košuthista) v sneme na oči vyhodil vláde, že na miesto toho, aby z r. 1897. zadržala, chce teraz premeniť (revidovať) tento zákon, *za 22 rokov len urážala*. Nuž hľa! Keď ľudová strana ktorý žiadarevisiu (premenu) toho nového poriadku, to je vraj búrenie proti zákonom. Ale keď vláda *za 22 rokov urážala zákon* „nezmiestnosti“, a keď teraz k vôli vyslancom liberálnym revisiu tohoto zákona žiada, to je už *úcta* oproti zákonom. K vôli ľudu nedovolila revisiu, lež k vôli vyslancom-direktorom to už áno. Toto je tá liberálna úcta k zákonom.

Nieto dôvery ku liberálnej vláde.

Krajinský snem prijímal rozpočet ministerstva a nikto nepochyboval, že aj *appropriáciu*, to jest návrh zákona o budgete na rok 1897 *dovoľuje*, s jedným slovom, že liberálna strana, ktorá je vo väčšini, dôveru bude preukázať ku ministerstvu, *menovite* br. Bánffymu a jeho tovaryšom, aby gazdovali dľa *rozpočtu* toho.

Liberálna strana ľahko môže mať dôveru ku ministerstvu terajšiemu, lebo br. Bánffy dal *vyvolať* vyslancov vládnej strany; preto oni na slepo *dovolila* všetko, čo minister-predseda *žiada*; ani v sne by im neprišlo do mysli, že

to by vraj ináč mohlo byť. Ku príkladu, či by tí *deväťdesiat* vyslanci, ktorí na liberálnej strane *sedia* a ako *správci* alebo členi *všelijakých* finančných inštitútov *vraj* s vládou *gšeftujú*, či by tí *oproti* ministerstva *hlásili*? Ani *mysleť*; veď ešte *žiaden* minister *nestratil* dôveru liberálnej strany, a *predsa* už *toľko* ich bolo od roka 1867, že *len tá* penzia, čo to *ročíte* *do-*
stanú, aspoň 60.000 zlatých činí. Tá dôvera teda z ruky do ruky ide.

Ale krajina, to jest my obyvatelia, čo *len* *dane* *platíme*, nemôžeme s dôverou *mysleť* na ministerstvo *terajšie*, keď sa *rozpamätáme* na voľby *snemovské* a na to *všetko*, čo sa v Nitre, Trnave, Varíne, v Orave at.ď. *stalo* pod týmto ministerstvom. A či *môžeme* mať dôveru k nemu, keď *myslíme* na tie *škandále*, s ktorými *vyslanci* liberálni, ako Karol Pulszky, Miklós, Morzsányi atd. *vyslávili* liberalismusa a jeho *zástupcov* ministerstva Bánffyho.

Stav Uhorska ešte menej môže byť *príčinou* na dôveru. Náboženstvo naše *závisí* od matrikárov, ktorí *môžu* byť aj *židia*; bez nich ani sa *urodiť*, ani *sobášiť*, ani *mreť* nesmieme, a toto sa *volá*: *sloboda*. Takéto *slobody* *došť* máme: keď *chceme* naše *právo* *požívať* a *slobodno* *voliť* vyslanca *ľudovej* strany, *pošlú* na nás *žandárov*, a *nedopustia* nás k voľby, ale *dane* *musíme* *platiť*, ako *voličia*; tieto *hriechy* uznal barón Bánffy, ako gróf Csáky, bývalý minister, ktorý aj *ľudovú* stranu *chcel* s nimi *obvinúť*, len že keď sa ho *pýtali*, kde a s čím to *činila*, *dlžen* *zostal* s *odpoveďou*.

Ľudová strana naše *slobody* *chce* *rozmnožiť*, *asíce* *právo* *voľby* *rozšíriť*, proti tomu liberálna vláda *tak* *smenšila* počet *voličov*, že v Uhorsku pri 17 millionov obyvateľov, *len* *asi* 900.000 *voličov* *nahala*, medzi ktorými *jesto* 300.000 *štátnych* *úradníkov*, ktorý *musia* toho *voliť*, koho páni *ministri* *pošlú* do okresu. S týmto *spôsobom* 16 millionov obyvateľov, medzi nimi 8 millionov *takých*, ktorí *dane* *platia* ako i ich *krv*, *neni* *sú* *účastní* *tohoto* *práva*. A liberáli to *volajú*: *rovnosť*.

Tú istú *rovnosť* *najdeme* aj v tom, že *burziáni* *neplatia* *dane*, a *hospodári* pod *všelijakým* *menom* *viac* *tých* *daň* *platia* *teraz*, *trebárs* *žito* *nemá* *ceny*, ako *platili* v tých *dobrych* *časoch*, keď *za* *žito* o 3—4 *zlatie* *viac* *dostali* *po* *metercente*. V tom istom stave *sú* *remeselníci* at.ď. Čo to *všetko* *sľúbili* tí liberáli *pred* *snemovnými* *voľbami*? Prečo že *nesmenšia* *dane*, keď z *rozpočtu* *vysvetlí* sa, že *štátny* *príjem* a *vydobytie* *nielen* *zakrije* *všetké* *vý-*
lohy a *vydania*, ale ešte *valný* *prebytok* *zo-*
stane? To už *traja* *ministri* *zasľúbili*, ale *do* *dneskajšieho* *dňa* *slovo* *svoje* *nezadržali*. Či

toto môže byť príčinou na dôveru k tomuže ministerstvu?

A keby voľakto ešte mal takej dôvery, musí ju stratiť, keď vidí, že ročíte tisíc a tisíc obyvateľov sa vysťahuje do Ameriky, do Rumuňska, do Rakúska, ktorí nemôžu už viac žiť v tej vlasti, kde sa narodili a kde kosti ich rodičov a predcov ležia; a keď k tomu ešte zbadá, že celé roje židov roztrhaných sa valia ročíte z Haliči do Uhorska a tu bez práci s úžerou zbohatnú a jeden za druhým pokupujú statky kresťanov do chudoby sotených, ako si aj nakúpia zemanské a baronské titule, ktoré liberálna vláda za peniaze predáva, ako dajaké haraburdy handlovskej?

Či ministerstvo liberálne zaslúžilo tej dôvery, keď nám chce vziať, tojest poštatniť naše školy, aby naše dietky tam stratily aj ten najväčší statok, to ostatnie útočenie, vieru kresťanskú a náboženstvo; — keď vidíme, že pre hospodárstvo žiadne poľahčenie nieto, ale pritom hromada vyslancov liberálnych dostala všelijaké oročky a zisky pri Agrárnej banky a iných finančných spoločnostiach, závisúcych od ministerstva; — či môžeme s dôverou sa bližšie ku srrane liberálnej, keď obchod a remeslo nepodporuju, remeselníkom vždy väčšie dane navrhnu, ale pritom dielnám a veľkým fabrikantom nie len oslobodenie od daní, ale aj všelijaké výhody, zisky a prospechy dovoľujú; — a keď vidíme pravosúdie tak drahé, že chudobný človek nemôže hľadať svoje právo, lebo štát ročíte šesť millionov zlatých vyhráva na štemploch a iných poplatkoch súdnych; — kde by sme vzali tú dôveru k liberálnej strane, keď prenasleduje každého človeka, ktorý dľa svojho práva slobodne chce voliť vyslanca na krajinský snem a nieje voľný padať na kolena pred každým liberálom, a či by to bol ten ostatný pisár alebo židák z Haliči.

Ešte by sme mohli veľmi mnoho narátať. zo tých dôvodov, ktoré nám nedovolia, aby sme dôveru hlasovali terajšej liberálnej vlády. Konečne len ukážeme na vyrovnanie s Rakúskom, na kvótu, tojest na účastku Uhorska ku spoločným vydaniám uhorsko-rakúskym, ktorú ministerstvo liberálne o viac millionov zlatých povdšif chce, následkom toho aj dane sa musia povvyšif, alebo najmenej to sa stane, že hospodárstvo a remeslo zúfať musí nad poľahčením jeho smutného položenia.

Nemôžeme vidieť ani najmenej príčiny k dôvery, ba tieto spomenuté úklady a iné príčiny nám vo svedomí rozkazujú, aby sme celou našou silou pracovali, jeden s druhým držali oproti vláde liberálnej, úverne presvedčení o tom, že prospech celej krajiny a blaho-

býť obyvateľov od toho závisí, čím skorej prekotif to liberálne ministerstvo, čo sa nezadlho nepochybne stane.

Y.

Krajinský snem.

Snemovňa vyslancov.

Zasadnutie 25. marca.

Vyslanci zvláštne mameluci dostavili sa na zasadnutie vo veľkom počte, ako na rozkaz, lebo minister predseda sa obával, že ho zas s interpelláciou o nevhodnosti budú sužovať. Ale tento raz obišol na suchom. Medzi dohadou prihodilo sa v snemovni i toto: Gejza *Kubinyi*, ktorý ľubi veľmi vylizovať masné hrnce, obyčajne hlupé poznámky robieva na ľudovú stranu, ale len po tichúčky, aby rýchlopisci nezaznačili jeho brízganiny. Štefan *Szabó* z ľudovej strany za istý čas len slúchal, lež konečne ztratiac trpezlivosť, *Kubinyimu* riekol: — Snáď by už dost bolo?

Kubinyi sa síce ešte trochu rozhadzoval, ale predsa potom umlkol, lebo *Szabó* mu strachu nahnal.

Okolo konca zasadnutia predseda ľudovej strany opät *Ján Molnár* zadal dve interpellácie o výstupkoch matrikárov, na čo minister *Dežo Perczel* hneď neodpovedal, lež o niekoľko dní bude brániť svojich ľudí.

Zasadnutie 26. marca.

Predseda ľudovej strany, opät *Ján Molnár* v krásnej reči vyložil snemovni, prečo ľudová strana nemá žiadnej dôvery ku terajšej vláde a preto rozpočet tejto vláde nepovolí. — Gróf *Albin Čáky*, ten odpadlík, ktorý je príčinou všetkých zmätkov medzi cirkvou a štatom, započal vychvaľovať *Bánffyovu* vládu a dokazovať, jakú, on — má dôveru v terajšiu vládu, len že zle pochodi, lebo po ňom vystúpil *Karol Eötvös* z neodvislej strany a ct. p. grófa reč rozmiaždil na pazderie, *Bánffyovu* ale celú vládu i jednotlivých ministrov uviedol v posmech na toľko, že celá snemovňa sa chutne rozosmiala.

Zasadnutie 27. marca.

Dnes rečnili: *Julo Gulner*, *Gejza Polónyi* a *Michal Nagy* *Gulner* opisoval terajší čas, akožto dobu všeobecného úpadku. *Bánffy* so zahanbenou tvárou očúval *Gulnerovu* reč a poznámky si robil. *Gejza Polónyi*, ten raz chvalil vládu, druhý raz ju haní, a vlastne človek nikdy sa nevyzná, aké zásady zastáva *Polónyi*, porad sa mení, ako istá jašterica.

Michal Nagy, veľký to mameluk z *Kečkemietu*, také chvály začal kydať na *Bánffyovu* vládu, že sa toho i sami liberáli okuňali na toľko, že sa jeho celá reč zhnusila.

Zasadnutie 29. marca.

Dnes na začiatku zasadnutia oznámili, že dva vyslanci: *Karol Morzsányi* a *Rudolf Biedermann* svojich mandátov sa vzdali.

Ľudová strana dnes hlavný zástož hrala v rozpočtovej dohode. Traja rečníci ľudovej strany; *Karol Kálmán*, *Jozef Farkaš* a *Anton Mócsy* posudzovali vládnu politiku, zvláštne *Karol Kálmán* usiloval sa

Bánffyho smiešnym urobiť. Zalm 103-ti naňho obrátil, čo mnoho smiechu v snemovni spôsobilo.

Jozef *Farkaš* zkrátka odôvodnil svoju nedôveru v terajšiu vládu. Anton *Mócsy* výborný to rečník ľudovej strany, vyzval vládu, pretože ona porád na oči vyhadzuje ľudovej strane, že niektorí kňazi i so sviatosťami kortešovali na ľudovú stranu, aby takýchto vláda pomenovala, a nie len tak všeobecne celú stranu obviňujúc jej výčitky darobne nerobila, lebo že jestli by sa dokázalo, že sa doktorí tak ďaleko zabudli, ľudová strana by potom týchže zo svojho lóna vylúčila.

Zasadnutie 30. marca.

Rozpočet je už povolený; vládna strana Bánffymu úplnú dôveru hlasovala; tým vyslancom, ktorí boli zažalovaní; že ich inostrané zamesknanie sa nesrovnáva s ich mandátom, snali tarchu nevhodnosti. Bánffy len tak posmešne pozeral po oprotivnej strane. ako nejaký víťazný voľca po vydobytiu veľkého víťazstva pozerá na zbitého nepriateľa.

Gróf Ján *Zichy* rečnil múdro, dohadujúc sa s grófom Albinom Csáky a so Štefanom Tisza. Pulszky vystúpil proti opátovi Molnárovi a Zichymu, ale sotva kto slúchal. Eötvöš jedno-druhé povedal Bánffymu v záležitosti kvóty a nesrovnalosti, len že viacej spomechom, než so silou.

Konečne ešte i Polóny chcel si vyliat žlč na ministerpredsedovi, ačkoľvek ho ešte len nedávno proti ľudovej strane vzal do ochrany.

Židovstvo a zednársťvo.

(Dokončenie.)

Kto že sa tedy má oprieť záhubnému smeru diabolskej sekty židovsko-zednárskej? Kto že má svolávať a shromažďovať ľud do tábora pod zástavu kríža Kristového a viesť ho do svätého boja proti háveďi židovsko-zednárskej, sberbe satanášovej? Kto iný, nežli katolícki kňazi, biskupi, a ti tak učiť musia. Ano — musíme! Na nás pozerá pluk mučedníkov kresťanských z arény a katakomb povzbudzujúc nás k boju víťaznému proti moderným Neronom, Domitianom, Diokletianom, Julianom (odpadlíkom); k nám vzhliadajú veľikáni cirkevní, posilujúc horlivcov a kárajúce liknavých slovom prísny; na nás díva sa Ježiš Kristus volajúc: „Nebojte sa tých, ktorí zabíjajú telo, ale dušu nemôžu zabiť: než, bojte sa rádež toho, ktorý môže i telo i dušu zatratiť do pekelného ohňa.“ Matúš 10. 28. „Kto mňa zapre pred ľuďmi, zaprem ho i ja pred Otcom svojim, ktorý je v nebesách.“ Mat. 10. 33. „Ja s vami som po všetké dni až do skonania sveta.“ Mat. 28. 20, K nám, jako k milým deťom vzhliada, tyraná matka naša cirkev skumajúc našu deťskú vďačnosť a lásku za dňov utrpenia; na nás pohliada vatikánsky vezeň, jehož zednári veznia v osobe Leva XIII. a volá k nám (v reči v júni 1889

konanej v tajnej konsistorii) „že zednári po spôsobe židovskej luzy Barabáša (Giordano Bruno) k životu, správca cirkve Kristovej však k smrti odsúdili; nás poučujú nepriame výroky slávnych mužov staroveku a my by sme mali mlčať? „Jestliže vy budete mlčať, toto kamenia bude volať.“ Lukáš 19. 40. A jakých zbraní treba k tomu? Mnohých a dokonálych.

Ozbrojme sa vigilanciou; Kam hádže židovsko-zednárska háveď, sberba satanášova, knihy, časopisy, noviny protikresťanské, neverecké, neznabožské; tam dávajme my knihy, časopisy, noviny kresťanské, katolícké, náboženské. Toto je zbraň velaprospešná. Ku choopeniu sa, a používaniu takovejto zbrane vyzíva nás i výborná „Inštrukcia pápežská“ v Ríme 29. mája 1896 vydaná a na arcibiskupov, biskupov a ine rády kráľovstva uhorského zaslaná. 11. punkt tejto výbornej Inštrukcii zneje: „Nanajvyš prosperne jest, keď jednotlivé kraje majú svoje katolícke časopisy, viac ako ich je dosiaľ, a nielen v maďarskej, ale aj v každej inej reči písané, aká je v jednotlivých krajoch obvyklá a pochopovaniu ľudu primersné.“

Žime šlachetne, obetave, slúžme Bohu a nie mamone, pilne študujme, silme sa modlitbou, napomínajme, vystrihajme, varujme, vlastným príkladom povzbudzujme, čnosťmi všetkými bohatí budme, ať pozná ľud vnútornú cenu našu, — krátce: nasledujme Ježiša Krista. (Viď. Svobodné zednársťvi. Napsál P. Vilem Sladomel kňaz cirkevní v Praze 1890. pag. 24—25).

Kiež by sa všetci kresťania medzi nami takto chovali, tak zaiste by sa háveď židovsko-zednárska u nás tak nerozťahovala, nerozhadzovala, nevypínala, a neišlo by to u nás skoro všetko tak po židovsko-zednársky, jako to teraz ide a ani cirkev katolícka by tu neupela v krutom otroctve židovsko-zednárskom, jako teraz upí. Mnohí ato v každom radu sú toho najväčšia vina, že u nás ide všetko tak po židovsko-zednársky, že i cirkev katolícka v ohavnom krutom otroctve židovsko-zednárskom stiene; bo volakedy biskupi a kňazi vždy so židovsko-zednárskou vládou za jeden remeň ťahávali, ju peniazmi podporovali, na jej stránku kortešovali, na jej stránku ablegátov do snemu, do diety volievali. No teraz sa už môžeme biť v prsá a volať: nostra culpa, nostra culpa, nostra maxima culpa! A že vraj nejeden ešte i teraz so židovsko-zednárskou vládou za jeden remeň ťahá. No bieda, trikrát bieda takému človekovi.

Mám snáď ešte niečo viac písať o háveďi židovsko-zednárskej, o tejto hnusnej, ohavnej bagáži, o tejto zlorečenej, prekliatej, kliatbou

Božou ztíženej sberbe satanášovej? Nie, dost je to, čo som tu o nej napísal. Len to ešte podotknúť musím: že táto zlotrila háveď židovsko-zednárska je nám katolíkom na najvyšš nepriateľská, keby mohla na skutku by nás všetkých v ližici vody utopila. — Toto je tá najohavnejšia háveď, najhnusnejšia bagáž, zlorečená, prekliata, kliatbou Božou ztížená sberba satanášova, o ktorej platia slová Kristove: „Vy z otca diabla ste a žiadosti otca svojho chcete činiť (a aj činia). Ten bol vražedníkom od počiatku a nestál v pravde; lebo je lhar a otec lži.“ Joan. 8. 44. A slová sv. Ambrosia: „Diaboluo sibi colligit turbas et crudeli eas armat insania.“ Serm. I. de Elisco.

Končím a volám so sv. Franciskom z Assisi: „Buďte od Teba Pane, i odo mňa najnižšieho služobníka prekliati všetci, ktorí zlým životom kazia a ničia, čo si Ty Pane milostou svojou zbudoval!“ Ponevác však háveď židovsko-zednárska najviac a najväčšmi kazí a ničí čo Pán milostou svojou zbudoval, tedy háveď židovsko-zednárska budiž prekliata. Am.

Ondrej Rojko, vyslúžilý farár.

Revolúcia medzi liberálmi.

Po páde liberála Morzsányiho, ktorý za 40 tisícový honorár pracoval u vlády v záujme árendy vstupeniek na výstavu, revolúcia vybušila medzi liberálmi. Vyslanec Julius Várossy oznámil v snemovni štyroch pánov vyslancov (liberálov), ktorí proti zákonu z r. 1875-I. mimo ablegátstva ešte i v takých peňažných ústavoch majú službu a plat, ktoré ústavy v smluve stoja so štátom. So štátom smluvy a gšefty robiť a spolu i ablegátom byť, to nedovoľuje zákon I. r. 1875., ktorý menuje sa zákonom inkompatibility, to jest, nezmiestnosti. Taký vyslanec, ktorý úrad má v banke alebo spoločnosti so štátom v smluve stojacej, složiť musí svoj mandát. Po oznámení tých štyroch vyslancov (Tolnay, Benke, Neumann, Samuel.) veľký šromot nastal medzi liberálmi. Veď do 60—80 vyslancov liberálnych masné služby majú v bankách a učastinárskych spoločnosťach. Jestli teda spomenutý zákon „nezmiestnosti“ prísno sa má brať, mnohí otcovia vlasti rozlúčiť by sa museli s mandátom.

Teraz na dva tábory rozpadlo sa stádo liberálov. Jeden bojuje za masné hrnce v bankách, druhý očistiť chce liberálnu stranu od direktorov banki a peňažných spoločností. Prvému táboru pomáha vraj, i sám Bánffy, ktorý rätovať chce verným svojim ľuďom masné pobočné dôchodky v bankách. Druhý tábor liberálov na

čele má vraj, Szilágyiho, Csákyho a grófov Andrásnych.

Veľký strach nastal medzi liberálmi, keď gróf Géza Andrassy a Albert Berzeviczy zaďakovali za úrad v Agrár-banke. Títo dvaja páni liberáli zaďakovaním svojim príklad dali, že kto je ablegátom, nech nehľadá plat i v bankách. Príklad týchto dvoch vynikajúcich liberálov naplašil tých pánov otcov vlasti, ktorí nechcú byť len vyslancami, lež i direktormi a spravujúcimi údami 10 ba i 30 peňažných ústavov. Všetko je teraz zvedavé, ako vysvetlovať bude sa spomenutý zákon „nezmiestnosti.“

Nuž vieme, že „Magyarország“ takto písal: „Zákon nech vraví, čo sa mu páči: vláde a prednejším peňažným ľuďom je to na osoh. . .“ Ba i vládny „Pesti Hirlap“ v 76. čísle písal takto: „Patriarchálna sila panujúcej spoločnosti prelomí aj zákon, keď jej tento v ceste stojí.“ Tieto vládne noviny spomínajú menovite tri zákony, proti ktorým hreší „panujúca spoločnosť.“ A síce hreší vraj, proti zákonu, keď hrá veselo ferblu (karty), keď pištoľou prestreľuje zákonný zákaz súboja (duell) a keď proti zákonu I. čl. z r. 1875 „smelo prevádza svoje malé obchody.“ Kto by sa vraj, ohlásil na obranu týchto zákonov, ten nenie dobre vychovaným gavalierom. „Nech každý robí svoje gšefty.“ . . . „Banky považovali to za čestnú povinnosť, aby poslaly do snemu svojich ľudí a dávaly na to pozor, aby ich kandidáti neprepadli. . . Árendu (vstupeniek na výstavu) vyprostredkovali od vlády tí vyslanci, ktorí sedia v direktoriu peňažného ústavu. Čo je to? Nie zpeňazenie vyslaneckého vplyvu . . .? . . . Nie obísť, ale zostríť treba zákon o inkompatibilitate. Nie preto volíme vyslancov, aby tito pojedli zpred ľudu chlieb a každý obchod len pre seba zaujali.“ x.

Slovom týmto inkompatibil menujú v parlamentárnej reči nesnešenie sa dakého zamestnania, úradu s vyslanectvom. V posledných časoch často bolo počuť jeho užívanie, viac interpellácii bolo zadané ohľadom inkompatibility. Jestvuje i na toto sa vsťahujúci zákon, ale jak vidno, nie veľmi naň dbajú a zvlášť nestará sa o jeho platnosť p. ministerpredseda Bánffy. Na interpelláciu Karola Eötvösa uhorský ministerpredseda takto odpovedal: „Na prevedenie inkompatibilného zákona neni nič ustanovené; bárkto ma k nemu právo, je-li vyslancom, či nie, ale nie je mojou povinnosťou; zákon v krátkom čase nechám revidovať, ale čo sme 22 roky trpeli, nedovolím prevrátiť.“

Zvláštne osvedčenie, z čoho vidíme, že uhorský ministerpredseda vyníma seba z pod

moci jedného od kráľa podpísaného zákona, nedovolí, aby sa podľa neho súdilo; nechá ho revidovať, aby sa nikto naň nemohol odvolávať. Či to nie rovné vyhlásenie bezákonosti? Nieto v Európe štátu, kde by predseda parlamentárneho ministeriumu tak verejne hlásal zásadu neplnenia zákonov.

Pán ministerpredseda hovorí, že nestojí v zákone tomto, kto by ho mal previesť. Záverečný bod každého zákona obyčajne znie takto: „S prevedením zákona tohto . . . minister sa poveruje.“ Poslední paragraf zákona o incompatibilite ale takto hovorí: „Tento zákon s otvorením budúceho snemu stúpi do života a platí pre každého člena parlamentu.“ Snem z roku 1875, ktorý tento zákon uzavrel, postaral sa i o jeho prevedenie a to tak, že nariadil, aby zvolená bola stála komisia, a táto nech súdi v páde potreby konečnou platnosťou. Teda mudrovánie pána ministerpredsedu nestojí.

Pán Bánffy hovorí, že nie je povinný o túto vec sa starať. Iste nie na toľko, ako predseda, ale jako vodca parlamentu a hlava vlády má dbať o to, aby statočnosť uhorského parlamentu zachránil. A statočnosť každého parlamentu požaduje, aby jeho členovia z podžaloby incompatibility čistí boli.

Ministerpredseda ďalej sa vyhovára, že cez 22 rokov nedržalo sa za incompatibilitu, keď daktorý vyslanec v obchodnom spojení stal so štátom. Veľká chyba, ktorá to dnes tam priviedla, že piata čiastka liberálnych vyslancov v zakázanom pomere stojí k štátu. A ozaj veľmi pekné bude, keď naraz 70 direktorov učastinárskych spoločností a radcov právnych, jako vyslanci sami pre seba si odhlasujú slobodu štátnych podnikov a provizii! A veľmi zvláštne je i to osvedčenie Bánffyho, že na zákon tento dbať je nie vec vlády, ale opposície, keď táto dosiaľ o ten zákon nedbala, on nemôže za to. Však ale i tú známe starú prax. Známe, čo sa dialo pod dlhou erou Tiszovou. Keď i dakedy pozdvýhli sa hlasy z opposície, že interpellovali o incompatibilite, vláda rozumela jích umlčať: Našli i oni incompatibilitu medzi opposíciou.

No keď i chyba bola dľa vyslovenia Bánffyho od opposície, že neoznámila pády incompatibility, túto chybu teraz napraviť môže; príležitosti má k tomu dost. Ba i veľké publikum môže na tejto práci účasť brať, z čoho by malo nasledovať všeobecné purifikovanie (vyčistenie) parlamentu. Len že tu je osvedčenie Bánffyho, že incompatibilný zákon previesť „nemôže dovoliť“. Či to nie rovné urazenie a odopretie samostatnosti incompatibilitu sú-

diacej komissie? Terajší incompatibilný výbor štyry pády pojednával: každá komissia dľa Bánffyho vôle koná, ktorý sa vždy postará, aby zo svojích privržencov všade väčšinu mal. Preto nedivíme sa, keď sme počuli, že výbor pri triedolotterii nenašiol pád incompatibility. To je len novým dôkazom korrupcie uhorskej ústavy.

V pôste.

Pozri len na obraz Krista,
O ty milý krestane!
A spatríš tam dozaista
Sväté Srdce ranené . . .

Hľa! jak moc trpel Spasiteľ
Z veľkej lásky ku tebe,
Aby bol tvój Vykupiteľ
A vydobil ti nebe!!

Kristové bolesti vidiš;
Matka ti rieka: „Lutuj!“
A ty ešte vždy len kričíš:
„Ukrižuj ho, ukrižuj!!“

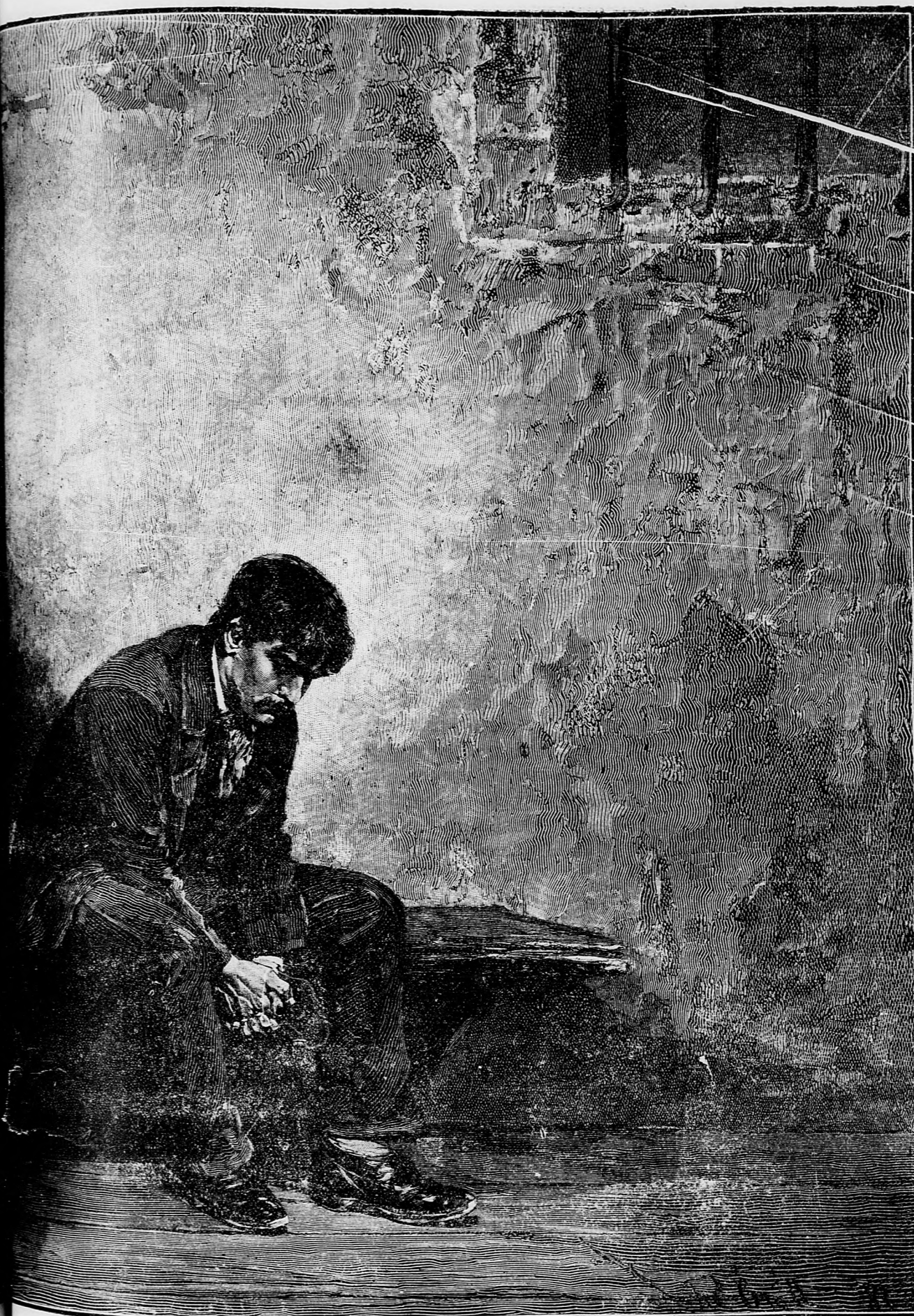
Oh obráť sa k Ježišovi!
A miluj ho zo srdca,
By aj teba vzal Syn Boží
Ta, kde uvidíš Otca!

Slúchaj slová Matky Božej
Svätej Panny Marie
Ktoré rieka k dievke lurskej:
Ó pokanie! Pokanie!

Shoď Krestane! hriechu putá
A očisť tvoju dušu!
Do čistej ale Ježiša
Prijmí v kajúcom ruchu! —

Dornyk.

Socha Marie Terezie v Prešporoku. Šestnásteho mája v Prešporoku veľká slávnosť sa nadrži, na ktorej prítomný bude náš kráľ so svojim dvorom. Po svätej omši, ktorú Klaudius Vaszary bude celebrovať, bude sa odhaliť socha tej menovitej veľkej kráľovnej. Túto sochu Fardrus rezbár modilloval: Mária Terezia na koni sedí a v celej veličenstve hladí na okolie.

Nový barón. Jeho Veličenstvo kráľ povýšil do uhorského barónského stavu Hermanna Königswarter, koho otec bohatý bankár bol vo Viedni; tenže syn jeho, ako tohoto celá familia je viery katolíckej a má veľké pánstvá v biharskej a békéšskej stolici.

Panovníci na uhorských manévroch. Na tohoročných uhorských cvičbách budú hosťami nášho kráľa okrem Vilhelma, nemeckého cisára, ešte traja panovníci, a síce sasský, rumuňský a srbský kráľ. Nemecký cisár pocestuje po manévroch na dva-tri dni do Budapešte. Dvor a sidelné hlavné mesto urobia prípravy počas veľkých rozmerov, aby menovite nemeckého cisára skvele prijaly. Cisár Vilhelm odcestuje potom z Budapešte s arcikniež. Fridrikom do Bélye na poľovku.

Klaudius Vaszary, knieža-primáš a kardiál sa zdržuje teraz v hlavnom meste. Jeho Eminencia veľkonočne sviatky strávi tiež v Budapešti: on bude pontifikovať v Matejovom chráme pri službách Božích veľkotýždňových, ako i na Zelený štvrtok pri zvyčajnom umývaní nôh dvanásť chlapov a dvanásť žien.

Ochrana proti indickému moru. Ruská vláda vojsko postavila na hranice asiatickej na ochranu proti indickému moru. Dĺžka tejto hranice obnáša 270 míľ a 100.000 vojakov kontroľujú cestovateľov a dopravu. Veliteľom tohoto vojska je generál Settaskoj.

Veľkonočné prázdniny snemu. Snemovna dokončila pojednávať návrh zákona o rozpočte na rok 1897, tak zvaná appropriácia, tak že vakácie vyslancov okolo 10-ho apríla sa začnú.

Slávnosť šesťstoročného kostola. Kostol rádu sv. Františa v Prešporoku je jeden z najstarších kostolov v Uhorsku; 25-ho marca bolo tomu 600 rokov čo bol posvätený. Jubileum bude zasvätené v dni 13., 14. a 15. mája, v tom istom čase bude odhalená socha Marie Terezie. 16-ho mája bude pravdepodobne v prítomnosti kráľa posviacka menovanej veže, ktorá je jedna z najkrajších v gotickom štyle budovaných veží v Uhorsku.

Vo Viedni nabili židov. Židia viedenski nechceli sa uspokojiť na tom, že katolíci vyhrali na voľbe a prenasledovali kresťanov, ktorí konečne stratili trpezlivosť a dobre nabili židákov. Ale preto tento svet ešte stojí.

Noví főišpáni. Za nadžupana beregskej stolice je vymenovaný dr. Viktor Hagara, bývalý vyslanec. — Nového főišpána baraňskej stolici, b. Fejérváryho, syna ministra honvédstva, tieto dni inštallovali v Piatých-Kostoloch. — Za főišpána šarisskej stolice má byť vymenovaný Štefan Szinnyey Merse, dosavadný podžupan. — Za nadžupana békešskej stolice vymenovaný je Juraj Lukács, sekretár v ministerstve vnútra.

Nieto dost žandárov. Minister honvédstva nariadil v usrozmnení s ministrom vnútra rozmnoženie žandárov. Čo to znamená; či ministri na nové voľby myslia?

Nové bankovky. Ako sa dozvedáme, budú nové bankovky veľmi rozdielne od starých. Kresba bude modrá, na bielom základe; papier bude taký, ako na anglických bankovkách; keď sa aj pohryzie, nerozdriape sa. Nové bankovky budú na korune hlásiť a prídu okolo mája roku 1898. do obehu.

Uhorsko na brüsselskej výstave. V hlavnom meste Belgiuma 26-ho budúceho mesiaca bude otvorená brüsselská svetová výstava. Uhorsko na výstave je značne zastúpené: väčšie priemyslové od-dichy budú predstavené, menovite ministerstvo kupecstva a hospodárstva si dá na tom záležať, aby naše kupecstvo, priemysel, horárstvo, hospodárstvo a do-chovávanie dobytky bolo pekne zastúpené.

Odsúdený „bankár“. Ludevít Csajági, otcovským menom Wassermann, pri tom žid, je taký bankár, ktorý v Budapešti otvoril banku a oškodil svet o vyše stotisíc zlatých. O tomto gšeftovaní dozvedely sa najprv daktoré noviny a odhalily bankárovo šudierstva. Trestný súd nášho pekného bankára odsúdil na šesť rokov do trestnice, pre falošnú kridu a pre falšovanie listín.

Bitka v kostole. V Battony (čanádska stolica) volili kalvíni v kostole presbyterov. Hneď na začiatku počaly sa strany búriť, potom nastala debatta, v ktorej prevládaly bohorúhavé kliatby, naposledí dali sa míli cirkevníci do bitky. Páste prebijaly nosy, vyškľbané vlasy padaly; učiteľa srútili na zem, že si skoro krk zlomil. Žandárov volali, ktorí potom urobili poriadok.

Židia na katolíckych kostoloch. V Žiline žandári chytili dvoch židákov, ktorí na základe padeláných listín vyberali milodary na vyhorené katolíckych kostoloch. Oba tieto nadejné, kvietky sú viery recipovanej a volajú sa Heller Izidor a Kinczlinger Ignác. Nedáme tomu mnoho času, čo ich uvidíme v Budapešti ako bankárov, hada aj ako politické osoby.

Vítanie duchovného pána Mikuláša Lep-sényiho 2. decembra lanského roku, keď zo segedínskej štátnej trestnice prišiel do Budapešti, pojednával túto stredú súd trestný a odsúdil b. Ivora Kaas a Zoltána Biró každého na 100 zlatých, dr. Vojtecha Kontúr-a, Štefana Becsei a Jána Maróthi na pädesiat zlatých, konečne Jozefa Kromberg na 30 zlatých. To všetko len preto, že privítali priateľa. Ale keď ten priateľ tento bol náš Lepsényi.

Hrom. V Lazanoch, nitrianskej stolici v noci od 19-ho na 20-ho marca hrom udrel do kostola a zapálil strechu na veži. Hromobitie sa na polnoci stalo, ale požiar sme len o štyroch ráno videli — ako nám píše — važa je blechom krytá, ktorý potom spadol, keď drevina shorela. Hrom aj do sakristii udrel a aj tu pokazil strechu. Šťastie bolo ešte pri tej nebezpečnosti, že strechy domov okolo kostola mokré boly od dáždu, a nechytily iskry, ktoré z väži okolo lietaly. — A v Gajari, pri Malackách, v prešporskej stolice, hrom do väži kostola udrel, ktorá zhorela, zvony spadli; tento kostol už 250 rokov stojí, jeden rytier ho dal vystaviť.

Vážny odkaz.

Prosíme všetkých tých pánov, ktorí boli objednať kalendár ľudovej strany, aby svoju dlžobu čím skorej vyrovnali ráčili. Ešte viac, nežli 400 zl. máme u ct. objednatelov. Nebolo by nám milé, keby sme prinútení boli, mená objednatelov i s dlžobou v „Krestane“ uverejniť.

S úctou

**Františ Bleszkány, Budapešť, VIII.
Mária-Tereziatér. 9.**

DOPISY.

ZÁZRIVA, v Oravskej.

Šlachetný Pane!

Nikdy nečítam tak menovateho „Opravdivého (?) Krestana,“ lebo dobre viem, že tieto noviny len oproti nášmu Krestanu zakladala liberálno-židovská strana. Ja z takého nápoju neprosím. Ale som predsa počul, že ten „Opravdivý Krestan,“ židov chváli a kňazov strháva. Medzi tými kňazmi zvláštne farnosť Zázkivská, náš pán farár a kaplán má to šťastie, že tie noviny židovské sa hnevajú na nich. Žiaden farár a

kaplán tak neslušno omaľovaným očernením a špatným utrháčstvom omaľovaní neboli, ako tí veľactení a vysokoučení dva kňazia. Nečudujme sa, veď „Opravdivý Krestan“ s toho žije.

Ale naša obec, ako aj celý okres vypluv, keď toho pána farára, nášho milovaného 72 ročného starca ešte viac zatrhal a prenasledoval. Haňba a posmech, lebo každý človek vedel že tie dopisy od bývalého učiteľa a organistu, terajšieho matrikára pochádzajú.

V 11-tom čísle toho istého „Opravdivého Krestana“ taký dopis sa uverejnil, že tento matrikár, J. Kozempel sa prinutený cítil proti tomu sa postaviť a pána farára a kaplána prosiť, aby mu odpustili, čo proti nim zvinil s tými dopismi, ktoré v „Opravdivom Krestane“ uverejnil. Aby to svet videl, aké hodnoverné sa tie dopisy v „Opravdivom Krestane“, nech tu stojí osvedčenie toho istého Kozempela, ktorý trinásťkrát strhal v ňom svojho duchovného otca, veľ. pána Ignáca Matkovcsika.

Kozempel nasledujúci list písal v maďarskej reči:

Veľavebný Pán Kaplán!

Tak som sa dozvedel, že autora listu „Orava začiatkom pôstu“, ktorý v 11-tom t. r. čísle „Opravdivého Krestana“ vyšiel, vo mne hľadáte. Tento raz ma nevinne obviňujete, lebo už pred pár týždňami som si vzal pred seba, že sa nikdy viac nedotknem takých vecí, ktoré by sa na tunajšiu faru; na Dvojctihodného p. farára, na Vašu Veľavebnosť, lebo na hocktorú k fare patriacu osobu vzťahovali. Čo sa dosiaľ stalo, lutujem a bár čo by som bol v stave vykonať, len by sa tieto pomínutosti zapomnely.

Preto i obraciam sa v prvom rade k Vašej Veľavebnosti a prosím za odpuštenie, ujisťujúc Vás o mojom mnohovážení.

Povinnosťou bolo by mi bývalo prv na dvojctihodného p. farára sa obrátiť, lebo poznám oproti nemu moju chatnosť, ale kým sa jeho nálada trocha neutíši, nezamýšlam ho pobúriť a odprosiť.

Nič inšie si nežiadam, len toľko, že Vás prosím, by ste staté zapomenúť ráčili.

Neráňte pevný sľub a prísahu moju zle pochopovať, lebo moje predsavzatie — urážky napraviť — je od môjho života stálejšie

Konečne i o to prosím Vašu Veľavebnosť, keď by ste vec túto do reči priniesť ráčili, keď by ste boli tak láskavý k môjmu odprosovaniu cestu klesniť a vôľu dvojctihodného p. farára vyzískať.

Môžem mať nádej na dajakú odpoveď? Keď prosbu maju opetujem s hlbokou úctou som sluha Váš

Jozef Kozempel m. p.

V mieste 22/III. 1897.

My k tomu listu nič nedodávame, ale redakciu „Opravdivého Krestana“ vyzývame, aby si toto osvedčenie na zrkadlo dala, alebo pod sklenom vyvesila.

X. Z.

VELKÁ DIVINA, pri Žiline (Trenč. st.)

Vážený pán Redaktor!

Cestujúc raz do Velkej Diviny, stretnul som viac ženičiek, ktoré boli uplakané. Zastaviac príležitost' pýtal som sa ich, čo ste také uplakané? Na to mi začnú rozprávať, čo im urobil krčmár žid Felix Glasel. Jako sme niesly zo Žiliny múku a krúpy zbadal nás menovaný krčmár a pristúpiac ku nám začal nás nafahovať, čo nesieme; keď sme mu nechceli ukázať, zavolajúc sebe na pomoc rychtára odobrali nám na sylu, čo sme niesly.

Takto umordované nemali sme komu v dedine sa ponosovať pustily sme sa do Žiliny, aby sme tam nejaké potešenie našli. Po vypočutí som ich vrátil a im povedal, zapamätajte si svedkov, a žalujte jak krčmára, tak aj rychtára kriminálne (podľa trestného zákona.) Čo potom učinili neviem, lebo som ich viac nevidel. Hľa takéto kúsky sa robia po dedinách s chudobným ľudom! Jako tento žiad, tak aj iní robia a vychvalujú sa, že nad nimi nenie pána, nenie sudcu. No toto je sprostá židovská chvastanosť, lebo súdy už aj so židákmi urobili poriadok, a keď zaslúžil, tak bol pokutovaný, ako ten chudobný roľník. Preto druhým razom nedajte si odobrať, čo nesiete a keď vás bude bantovať alebo biť, a sobral by vám vaše veci, hybajte do Bitče alebo do Žiliny a zažalujte ho, a to rovno ku advokátovi idte, lebo vy si potravné články jako: múku, kukuricu, soľ, krúpy, tuč pre ošipané, chlieb atď. kdekolvek kúpif môžete, nemusite, jeho zkažený tovar a pri tom drahý kupovať. Ešte jedno: Tento židák robil si vodovod pre svoj dom. Na jednom vrchu dal kopaf a murovať hlbokú studňu. Aby mu to lacnej prišlo, rychtára, — ktorý žial Bohu nedavno obdržal záslužný zlatý križ, (asnád odmenu za takéto kúsky?!) nahovoril aby občanom narídil, ako rychtár, žeby mu šli pomáhať ručnú prácu konať ku kopaniu tejto studni a ku zakladaniu do zeme rúr. — Občania nevoľní, keď ich rychtár strašil, že ich oddá strany pokutovania političnému súdu do Kisuc Nového Mesta, chcejúc vyhnúť prehananiu, dali sa nahovoriť a spravili mu všetku prácu, čo len žiadal.

No takýmto figlom chudobný náš ľud sdierať, je už predsa mnoho. Ja by som Vám, občania moji, takú radu dal, aby ste krčmára zažalovali na vašu zásluženu mzdu, lebo Vy ste to jemu robiť nemuseli.

Pánu rychtárovi ale takú radu dám, aby druhý raz také niečo vykonať sa neopovážil, lebo potom ja jako jeho priateľ na prsty mu poklopem, tak že príde nielen o rychtársky stolec, lež aj o „záslužný križ.“ S Bohom!

Starý známý.

STARÁ-TURÁ, 17. marca. 1897.

Velactená Redakcia!

V decembri v 49 čísle Krestana som písal, že sa už začíname hibať a že sme založili katolícky kruh,

ktorého stanovy že sme poslali cieľom potvrdenia u. kr. ministromi vnútra. Včul keď už začíname pokračovať vo veci tejto, za dobre uznávam, to tiež ctenému čitateľstvu v známosť uviesť.

Ponevác stanovy — môžem povedať — veľmi chytró sa nám potvrdené navrátily, 7 februára boli už do kruhu zapísaní údovia na prvšú poradu zvolaní, aby ustavili, kedy, jako a kde by bolo najprimeranejšie previesť otvorenie kruhu. Na tejto porade sa uzavrelo, aby otvorenie kruhu sa odbavilo 14. marca v budove katolíckej školy, a tiež až za čestných údov kruhu sa vymenovali gr. Adolf Pongrácz novomestský prepošť, gr. Gustáv Pongrácz mnešický veľkostatkár, rytier Alexander Chwalibogowsky částkovsky veľkostatkár, Zoltán Zmeškál krajinský vyslanec, Martin Wagač Rác cis. kr. podplukovník a Daniel Molec prešporský pravotár. Tiež na 10 marca bola vyslaná jedna deputacia pod vedením dr. Žigmund Ghimesyho pozostávajúca z Ladislava Wagner, Štefana Wagač, Jozefa Galbavý a Jána Wallu, ktorej úlohou bolo novomestskému pánu prepoštovi vymenovanie za čestného úda oddať a tiež aj vyprostredkovať, aby pán prepošť na otvorení nášého kruhu účasť bol a slavnostné Veni Sancte pod infulou odbavil, čo sa deputácii aj všetko previesť podarilo. Tiež tak šťastná bola, že keď chodila u pána prepošta najšla tam náhodou aj pána Zoltán Zmeškala, ktorému tiež hneď oddala vymenovanie za čestného úda a spolu aj s ním sa súčasťnila k obedu pri stole pána prepošta.

14-ho marca t. j. v nedeľu po obede začal sa svet na placi vo veľké hromady schádzať a každý opravdový katolík s veľkým oduševnením čakal počiatok slavnosti. O 3 hodinách dva hrmoty mažiárových výstrelov dali na známosť, že pán prepošť sa blíží, asíce nie sám ale aj s rytierom Chwalibogowskym. Po zozvnaní vošiel svet do kostola, kde po odbavených litaniách pán prepošť pod infulou intonoval „Veni Sancte,“ prvý to punkt programu otvorenia kruhu. Po dokončení Veni Sancte ľud pekne do radu postavení — len jedna rodina veľmi chýbala — išiel do školy, kde o nedľho pod vedením miestneho pána organistu zavznela jedna veľmi pekná pieseň v quartete: *Hove bratia katolici.* Po tejto nasledovala pekne obratná, nástupná reč predsedy. Čítal potom zápisník zápisnice potvrdené stanovy. S veľkým napnutím bola počúvaná reč podpredsedy. Zas sa ozvala pieseň; „Zdravas Mária Panna,“ hneď po nej pápežská hymna. Slova sa chopil aj pán prepošť a povzbudzoval nás k vytrvanlivosti. Konečne nasledoval posledný punkt programu: maďarská hymna: *Isten aldd meg a magyart.* Nesmiem zabudnúť aj to podotknúť, že aj v krajších punktoch by sme boli mohli ustáliť ten programm, ale sme to nečinili z ohľadu na dobu pôstu.

Po rozpustení zasadnutia pán prepošť a rytier Chwalibogowsky išli do fary no ale aj s nami neopovrhli, lebo neskoršie prišli aj nás pozreť do dočas-

nej miestnosti kruhu, odkiaľ medzi mnohými vykrikami „Nech žije“ vydali sa na cestu k domu.

Dodávam to, že s dopisom týmto nechcem získať pre Starú-Turú nijaký chýr, ale povzbudiť obce ku zakladaniu nášemu podobných kruhov, lebo vo veľkom okolí jeden takýto kruh taký výsledok preukázať nemôže a preto veľmi by nás tešilo, keby sme počuli, že už aj naše okolia v ohľade tomto pokroky robia (Nech žijú! Red.).

Napomáhajme jeden druhého, a Pán Boh nám pomôže všetkým.

V mene Božom na pred!

Ladislav Wagner, zápisník kruhu.

Upozornenie!

Ct. odberateľov uctive upozornujeme, že dielo o L'udevítovi Kossuth je už pod tlačou; prosíme teda tých ktorí sa oň už hlásili, o malú trpezlivosť.

HOSPODARSTVO.

Návod k založeniu a stanovú gazdovskopotravného a úverného spolku.

Súdia o nás, že sme my ľud síce dobrý, pracovitý, ale zanedbaný. Keď tak, ešte sme hodní dobrého slova, ešte môže z nás byť niečo. Zanedbaní sme, — veď ktože sa o nás obozrel? A keď sa obozrel, len preto sa obozrel, aby dobrotu našu nadožil, alebo aby nás opovrhnuť, kopnul. — Ale sme dľa súdenia cudzích „dobrí, pracovití“. — Teda zaslúžime dobré slovo, hodní sme dobrého slova. Lebo keď raz povedia si ľudia, že sú nie hodní, aby človek s nimi slovo ztratil, to je potom už ostatné. A to môže byť všeliako! Hneď je človek tak planý, že s ním v skutku nehodno hovoriť, hneď je tak tupý a nedbanlivý, že každé i to najlepšie slovo sa ho toľko chytí, jako by hrach o stenu hádzal; hneď je zase taký, že uzná pravdu, prisvedčí, ale o chvíľu na všetko zabudne. Pán Boh chráň sa s takými do reči pustí. Načo je takým slovo? Počujúc nepočujú, vidiac neuvidia, prijímajúc nič nedostanú. Teda my sme hodní dobrého slova, ešte sme nie takí planí, takí naničhodní. Počujme!

U nás, na Horniakoch, na tú dobrú myšlienku prichádzame, že odpomôcť si môžeme od svojej biedy a núdze len so spojenými si-

lami, a že len takto sa dá niečo pekného a veľkého na svete vyviešť. Toto je stará pravda, tak jako je starý rozum na svete. Ale to mnoho ráz s nami tak býva, jako Ježiš Kristus povedal, že vidiac nevidíme, počujúc nepočujeme, ani nerozumieme. A to je dosť zle od nás, ale predsa lepšie, keď už aspoň len raz túto pravdu pochopovať začíname. Ano, táto je teraz na Horniakoch i vyslovená i uskutočnená zkušenosť, že niečo zvláštneho, veľkého, odpomocného od našej veľkej biedy a núdze sa len spolkami vykonať dá. A to je veru tak. Lebo môžu byť medzi nami výborní jednotliví ľudia, ktorí celý svoj život, všetky svoje návykdávky ku všeobecnému dobrému obetujú a zasväcujú: a predsa nič alebo málo vykonajú, š trápny citom zúfania do hrobu vstupujú. Čo bolo na príčine? To, že nemohli oni sami to vyviešť, čo sa len mnohými hlavami dá myslieť, viacej očami vidieť, viacej rukami robiť. A čo máme viacej rukami robiť? viacej očami vidieť? viacej hlavami myslieť? Máme myslieť, vidieť a uzreť, jako by sme mohli našej biedy, našej núdzi odpomôcť. Rodáci, viete, jako si odpomôžete a jako si odpomôcť môžete? Tak, keď si v každej väčšej obci, alebo viacej malých obcí spolu, založíte *gazdovskopotravný a úverný spolok*.

Dobre, dobre, všetko dobre — hovoríte — ale jako? Nuž takto: Kupte si knižočku J. B a j c s y h o a prečítajte si ju dobre. A keď by ste jej na prvý raz nerozumeli, prečítajte si ju ešte raz a ešte raz, pokiaľ vám toto všetko do krve nevôjde. Keď už toto vedieť budete, rozpovedzte to druhým a predovšetkým povedzte jim stanovú takého spolku, ktoré tá knižočka obsahuje.

ODKAZY REDAKCIE.

Rukopisy nedávame nazpät a listy bez podpisu mena neberieme do povahy.

Úctive prosíme našich ct. predplatiteľov, aby číslo obalky, pod ktorou im noviny chodia, na koniec nám naznačiť ráčili, lebo takto ľahšie si do knihy zapísať môžeme.

R. V. Dobr. Článok vďačne uverejníme; na toto číslo už neskoro prišiel.

S. T. Novigr. 1) Veľmi vďačne. 2) Tomu neprivoľíme.

T. V. v Tr. Cesta do Jeruzaléma najkratšia prez Triest na Iodi.

G. F. N Kubin. Nemôžeme všetky dopisy uverejniť; preto aj váš dopis zostane do nasledujúceho čísla.

G. E. N. Bistrica. 1. sept. 1897.

Pavel Novák, Danellon, N. J. N. Amerika, Vaše preplatiteľstvo sbehlo na konci júnia 1896, preto prosíme, raďte do konca roku 1896 a na rok 1897 šesť zlatých poslať.

E. Beregh, far. Lednice. Adamovi Pekar v Altstadi (Česko) noviny chodia; na štvrtý roka 60 kr.

Na druhé dopisy v nasledujúcom čísle odpovedáme.

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korespondentnej karte nepýta druhé, lebo to je uňovanie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví poštaru, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný učiniť každý poštový úradník *úplne za darmo*. Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udat u poštovej, direkcii. Veď potom vykoná. Úradná reklamacia má ten osob, že poštári väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomyslene

VYOBRAZENIE

Náš obraz predstavuje väzňa v žalári, ktorého manželka s dočrúškou prišla navštíviť. Väzeň teší svoju manželku slzy roniacu, ačkoľvek by sám potreboval najväčšej potechy. Strážnik pri dverách odvrátil sa od toho smutného výjavu, lebo i sámému sa tisnú slzy do očí.

Rozmary a zártý.

Pani manželka: Čo ti len napáda, že chceš toho psička, ktorého tak rada mám, preč dať! Pomysli, že sa mňa to veľmi dotkne, ja som nie taká, ako ty, ja mám i srdce.

Pán manžel: (rozhnevaný) Eh, ty každý deň máš čosi nového!

Študent Potápnik sa už na toľko oddal na opilstvo, že minulý raz keď si nos rozbil a naň mu pijavice priložili, tieto sa hneď — ochlastaly a odpadly.

Knižná polica.

„*Herkó Páter*“ týždenník stojí na celý rok 2 zl.; a vychádza na 16, tu na 8 stranách. Jediný katolícky žartovný časopis. Veľmi vrele ho odporúčame. Redakcia „*Herkó Pátra*“ Budapešť IV., Zsibárus u. 7.

Legenda, čítanie o svätých; cena viaz. v. 70. x. Vydal Spolok sv. Vojtecha v Trnave.

„*Dom Tobijašov*.“ Výborné — asi 300 strán obsahujúce — dielo, ktoré každej rodine len vrele odporúčať môžeme. K dostaniu je za 65 kr. v Teplej (Lenge) pp. Bélabánya u dvp. farára *Richarda Osvalda*.

Velká pliaga sveta výnde z tlače v 12. apríla s trikrát toľkým obsahom, jako je „*Velká Novina*“; objednať sa môže u Michala Vargu vo Vacove za 75 kr.

za 100 zl., a čo mu peňazí chýbalo, požičal si od krčmára žida. Keď sedliak doma vystriežvel, poznal, že sú to tie isté kone, ktoré najprv kúpil „*Naša Nádej*“, mesačník stojí na celý rok 80 kr. Veľmi prospešne poučuje ľud o sviatosti oltárnej. Vydáva ho kaplán Michal Varga vo Vacove (Vác).

„*Príprava ku spovedi*“. Modliaca knižka pre deti. Vo viazanom stave stojí 15 kr. Soslovenčil J. Janda Vydala ju Lujza Csery, Budapest, VI. Podmaniczky u. 15.

Oznam. Ministeriálne nariadenie z r. 1888, ponechajúc dobrovoľné hasičské spolky, zaviedlo po krajine povinovaté hasičstvo. Výbor krajinského hasičského sväzku dal vypracovať i v maďarčine i v nemčine pod menom: »Egységes gyakorlati szabályzat, — Einheitliches Exercier-Reglement«, učebnú knižku pre hasičov. Ponevadž podobná učebná kniha potrebná je i v slovenčine, šetriac jednotné krajinské cvičebné pravidlá, prepracoval som v slovenčine mnou r. 1883 vydaný »Cvičebník«.

Názov knižky bude: »Cvičebník. Príručná kniha pre hasičov. Druhé prepracované vydanie«.

Knižka bude mať do 150 strán a 50 kresieb. Velenie je udané v troch rečiach: slovenskej, maďarskej a nemeckej. Cena 1 zl., na 10 výtiskov jeden na dodavok.

Prosím teda priateľov hasičstva: aby sa starali o rozšírenie tejto knižky a aby čím valnejšie sa prihlásili za odberateľov tým ieľom, žeby som v edel, v kolkých asi výtiskoch knižka tlačená byť môže. V Turčianskom Sv. Martine, 19. marca 1897.

Jozef Kohút, veliteľ dobr. hasičského sboru.

Križová cesta čili rozjímanie a vrúcné

uctenie prehorkého utrpenia a smrti Spasiteľa nášho Pána Ježiša Krista. Pod názvom týmto vydal pekne ilustrovanú knižku Ladislav Rehák, farár v Kuklove (ost. pošta Búr-Szt-György, prešporská stolica). Príručná knižka táto zvláštne v pôstnom čase k pobožnému vybavovaniu križovej cesty príliš potrebná je. Odporúčame ju čitateľom našim, zvláštne ct. duchovenstvu, aby ju pre veriach vo väčšom počte objednalo. K dostaniu je u horespomenutého farára Lad. Reháka. Cena jedného sväzku 4 kr. Jednásť exemplár zdarma.

„*Velká novina*“ výborný sošit o la saletteskom tajemstve. Za 25 kr. sa môže objednať u redaktora „*Naša Nádej*“ vo Vacove.

Obchodné zprávy.

1. Zbožie: Pšenica 7.80—8.15 zl. Raž 6.50—6.55 zl. Jačmeň na krm 4.45—4.50 zl. do pálenic 5.50—8.00 zl. na várku 6.50—8.00. Oves: 5.85—6.30. Kukurica: 3.45—3.55. Proso: 5.35—5.75. Vo Viedni každý mc. o 50 krov dražší.

2. Olejové zrná. Lanové semeno: 08.75—09.50. Kopnopné semeno: 08.55—09.00.

3. Strova: Veľká biela flizula 7.00—7.20; tmavá 8.00—8.40 okruhlá: 7.00—7.30, tarkavá 6.00—6.40. Šošovica 10.00.28.00. Hrach 8.50—13.00. Čistý 13.50—20.00 zl.

4. Kupecké zelinové plody: Mak 23—24. Burgyňa 1.80—2.00. Cibula 5.00—7.10. Cesnak: 19—25 zl. Petrželem: 5.00—9.00. Paprika 135—140 zl.

5. Potrava: Seno. Lúčne seno. 2.30—2.80. Slama. Na postielanie: 1.30—1.45. Žup 1.50—1.65.

6. Siatie: Červená datelina 28—32. Lucerna 35—42 zl. Jarní ľadník 6.00—6.50 zl.

7. Hospodársky dobytok: Dovezeno bolo: a) 828 hospodárskych volov; 504 dojnych kráv. Následovné boly ceny. Výborná pára volov do jarma do 300—340 zl. Dojné kravy: za jeden kus 060—080 zl. Trh na ovce: Dovezeno bolo 1019 kusov oviec. Ceny: 12.50—15. zl. za páru, a 14—15 kr. za živý kilo. Sviňský trh: za kilogram 14—17. V salašoch 0000 kusov bolo umiestnené.

8. Zverové dorobky: Med žltý kvapkaný: 26—30 zl. Vosk 164—165. Vajcá 40—50. Loj. Maslo I. 80—160 zl. II. 60—110 mc. Slanina 50.00—51.50, udená 55—00.56 zl.

9. Remeň funtový od 152—185 kl. tercy 185—156.

10. Kraviny vrázkované 165—175.

11. Tefaciny barnavé 12—13 kl. 420—440.

12. Tefaciny najl. víksovky 420—440, stredné 350—365 ažené a vrázkované 330—340, blysk. remeň najlepší 150—155 drsné listy 165—170.

Zodpovedný redaktor: Mikuláš Lepšényi.

Brnenské SÚKNO

Najmódnejšie látky a ostatky.

Bezprostredný a najlacnejší prameň, najkúsnejších a najvýbornejších výrobkov!

Pýtajte si

hojnú zbierku tých najnovších jasenných a zimných látok kammgarnov, palmerstonových, ševiotových a lodenových látok zo skladu kr. a cis. výsadných jemnosúkených fabrik na vlnené tovary

MORICA SCHWARZ
v Zvitau (Brno) 15.

Aj tá najmenšia miera je k dostaniu. Čo nezodpovedá, naspák sa prijme. Ukážka zdarma. Rozposiela sa doberkou.

Tisíce uznání.

Ukážky bez objednania naspák sa požadujú.

Papier makulatúrov
je k dostaniu u nás; metrický cent
stojí 6 zl. 50 kr.

Veľbným farským úradom.

Tlačiareň „Svätého Gerharda“ s úctou na vedomosť dáva, že od týchto čias všetky cirkevné výtisky bude na sklade držať, a za najlacnejšiu cenu budú k dostaniu. Posávad na sklade sú a hneď sa môžu poslať: Testimonium Confirmationis 100 kusov 50 kr.

Výťah z krstnej matriky: 100 kusov 60 kr. — Smrtný oznam: 100 kusov 70 kr.

SOBÁŠNE A SMRTNÉ LISTY,

na jemnom silnom papieri: 100 kusov 1 zl. 20 kr.

Ďalej k dostaniu sú:

knížočky pre údy občianskych spolkov a knížočky spláčováce.

Kus týchto 12 stranových knížočiek so silnou obálkou na osmorke predávame za 3 kr. okrem toho tlačiareň „Sv. Gerharda“ prijme jakékoľvek nariadenie, cirkevné, obecné a súkromné Odtisky a odposiela ich za najkratší čas, a za najlacnejšiu cenu; silný dobrý papier dáva a krásne vyhotovuje.

S úctou prosíme veľbných pánov farárov, predstavených obcí, údy rozličných spolkov a každého katolíka, aby si od týchto čias tlačiarne výtisky nie v židovskej tlačiarne alebo v takej, ktorá nemá žiadnych zásad, kupovali, lež aby vyhľadali katolícku tlačiareň „Sv. Gerharda“, ktorá im vždy stojí na službu, a aby takto podporovali katolícku vec. Podajme si všetci ruky, vtedy sa budeme dobre mať.

Naša tlačiareň jakožto neohrozená zastupiteľkyňa katolíckych záujmov, bude sa s tým honosiť, jestli že požiadavkam v každom ohľade môže zadosť učiniť a si chválu získať od tých, ktorí si u nej kupujú.

S úctou

Budapešť, 1895. (VIII., Práter-ulica 44.)

Tlačiareň „Svätého Gerharda“.

RÉTAY a BENEDEK

PREDTÝM

KRISZTA A JEHO SPOLOČNÍK,

dielňa omšových šatov, cirkev. náradí, zástav a spolkových praporov.

V BUDAPEŠTI, IV. Lipót-utca číslo 21.

Jediní dovážači, Osvieten. a Dôstojného pána kaločského arcibiskupa Juraja Császku a

„BUDAPEŠŤANSKÉHO OLTÁRNEHO“ spolku.

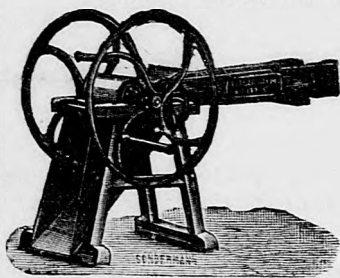
Odporúčajú svoj hojne nastrojený sklad, menovite:

Omšové šaty, kostolné prapory, hasičské, školské, spolkové pohrabné, remeselnícko-spevove-spolkové zástavy. Monštrancie, kalichy, ciboria, kríže, kadidlá, oltárové lampy, sviečne, ligotavé sviečne, sochy vo veľkom výbere. Prijmeme i maľovanie štaciových obrazov, svätých obrázkov, oltáre, mariánske trôny, Kristové hroby a kazateľnice podľa jakéhokolvek kresu umelecky vyhotovujeme. Cirkevné látky, čipky, stenové krížiky, kríže na pút vo veľkom výbere sú na našom sklade.

Na žiadosť ochotne posielame bez poplatku, soznamy ceny, príhodne vzory.

MICHAL TRESKOŇ

V Bytči (Nagy-Bittse, Trencsénmegye),

fabrika na hospodárske mašiny, odporúča pp. hospodárom žentúre, sečkovice, mlátačky, rajtáre, triery, rozsievачky, šrotovníky, struhadlá, mašiny na kapustu, mašiny na moržovania kukurice, pluhý a brány, amer. hrable, mašiny na lámanie stromovej kôry, mačkadlá na slad a borievky, cirkulárne pily, mangle na prádlo, decimálne váhy.

Obrazkové cenníky pošlem na žiadosť franko.

Vyzvanie k ct. čitateľom!

Tofko a toľkoannonci (inzerátov) uverejnili už na predávanie kôs, že čitateľstvo už celkom stratilo dôveru; aby ale pomínul tento podvod, ktorý sa s týma kosami činí, ktoré s tým ohromným humbugom rozširovali, nižepodpísaný som sa vnutený cítil kontrakt urobiť s najchýrejšími a prvšími anglickými dielnami kôs, a som v tom spôsobe, že nie akiekoľvek cudzieho mena a chyru kosi, ale od prirodnej skutočnosti a dielanosti najchýrejšie anglické srieborné ocelové kosi môžem dať po kusu za

1 kus	85	90	95	100 cm. dlhý

cena	1.30	1.35	1.40	1.45

K týmto kosám 1 kus pritečného kameňa za darmo pošlem.

Pri jednotlivých nakázkach frankovania platia odberateli, pri nakázke päť kôs ja platím počtu.

To, čo to druhí predávateľi kôs sľubia, znamená, že sbierateľom darmo dá kosu, ja nemôžem urobiť. Ale keď by som zakusil, že z volakej obcy nákažka príde na 10 kôs naraz, v tom páde odberateľovi jednu kosu darmo priložím. Pri väčšej nákažke dovolaje sa väčšia prízrená cena. Kosa je len vtedy pravá a neporušená, keď meno moje nosí. Ja dobestojím za pravosť pri rozposlaní kôs. Zamením vecy, ktoré by sa nepáčily, ale to sa nevzdáva ani medzi tisíc kosami.

Uctive Ján Šárdy, Nágoes (Somogyská stol.)

Pre

ŠIJACIE STROJE,

najlepší a čistej farby Olej odporúča

Ján Kőrmendi

Holics (Nytrianska stol.)

Oznamy pre naše noviny vylúčne len vydavateľstvo Kresťana prijíma.

VINCENT MOZSNY

odporúča k láskavému povšimnutia preveleb. duchovenstva jeho najmodernejším nárokom zodpovedajúcu

FABRIKÚ NA ORGANY

V Prešporoku, Štefánia-út číslo 29

(vo vlastnom dome.)

Hotové organy vo veľkom počte, všetky do tohoto odboru patriace reparácie sa prijímajú a za levnú cenu zhotovuju.

Zvláštnejšie diela: v Nitre, kath. chrám G. Sz. Benedeku, Modore, Prešporoku: korunováci chrám, Nagy Magyar-e, Zurány-e Féltorony-e (mošoňská stolica) Bezeny-e P. Sz. György-e, Komjáth-e, N.-Ivánke, Soponyi: farský chrám; Nagy-Macséd-i, Trenčianskych-Bánovcách, Búr-Szt-György, Komárne, Tardos-Veselény, Nagy-Bucsán-e atď. atď.